

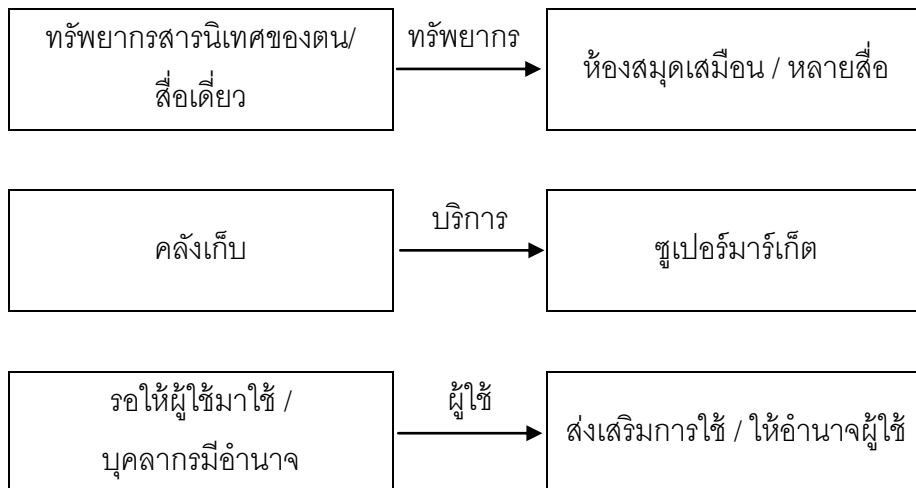
การพัฒนาห้องสมุดสู่ประชาคมอาเซียน

พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์*

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงในทุกวงการ โดยเฉพาะวงการการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของไทยให้ความสำคัญกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น เรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาก็คงอยู่นิ่งเฉยไม่ได้ คงต้องพร้อมที่จะก้าวไปกับสถาบันต้นสังกัด เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ห้องสมุดในฐานะแหล่งความรู้ที่สำคัญของประชาคมมหาวิทยาลัยและสังคม น่าที่จะต้องเตรียมการอย่างมากในเรื่อง ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ได้มีการกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) (Stueart and Moran 2007:48) สำหรับห้องสมุดยุคใหม่มาเป็นระยะเวลาพอสมควร อาจจะต้องมีการพิจารณาเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะประเด็นเรื่อง ทรัพยากรและบริการ

ภาพที่ 1 : การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในห้องสมุด

กระบวนทัศน์ในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศ และบริการ ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะเป็นผลจากมุมมองในเรื่อง ความร่วมมือ ในแง่ของทรัพยากร ห้องสมุดยุคใหม่ มิได้เน้น “การเป็นเจ้าของ (Ownership)” หากแต่เป็น “การแบ่งปันทรัพยากร” (Resource sharing) สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียน มีเครือข่ายความร่วมมือที่สำคัญคือ ASEAN University Inter-Library Online (AUNILIO) เป็นเครือข่ายย่อย ภายใต้ ASEAN University Network (AUN)

* วิชาการแทนผู้อำนวยการศูนย์วิทยทรัพยากร และอาจารย์ประจำ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AUNILO – เครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยอาเซียน

ASEAN University Network (AUN) หรือ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยของกลุ่มประเทศอาเซียน เมื่อแรกก่อตั้งในปี ค.ศ.1995 มีสมาชิก 6 ประเทศ ประเทศละ 2 มหาวิทยาลัย สำหรับประเทศไทย คือ มหาวิทยาลัยบูรพา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้ขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 2 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขณะที่จำนวนสมาชิกมีทั้งสิ้น 26 มหาวิทยาลัยจาก 10 ประเทศ

จุดเน้นที่สำคัญของ AUN ก็คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อการศึกษาและเพื่อการสร้างเครือข่ายสารสนเทศสำหรับสมาชิกของ AUN จุดเริ่มต้นของ AUNILO เกิดจากการประชุมที่ De La Salle University, Philippines ในปี ค.ศ. 2002 ที่ต้องการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ และให้การสนับสนุนทรัพยากรสารสนเทศสำหรับประเทศสมาชิก และเพื่อการนำไปสู่มหาวิทยาลัยเสมือน (Virtual University) การประชุมคณะกรรมการ AUNILO ครั้งแรกจัดขึ้นที่ Nanyang Technological University, Singapore และได้เริ่มการร่วมมือกันทำงานตามมติของที่ประชุมที่ Manila ดังนี้ (About AUNILO 2012)

1. สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียน โดยการสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและบริการที่แบ่งปันกันในประเทศอาเซียน
2. สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายเชื่อมโยงและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศอาเซียน ด้วยการแบ่งปันทรัพยากรวิชาการ
3. ให้ช่องทางในการแบ่งปันสารสนเทศระหว่างชุมชนวิชาการในอาเซียน โดยใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและทรัพยากรที่มีของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก

คณะกรรมการ AUNILO ประกอบด้วยผู้อำนวยการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก ประชุมกันทุกปี ปีละครั้ง เจ้าภาพหมุนเวียนกันไปตามสมาชิก สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เป็นเจ้าภาพการประชุมในปี ค.ศ. 2006

ผลงานของเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม ก็คือ เว็บไซต์รวม AUNILO (AUNILO Portal) ซึ่งขณะนี้ได้มุ่งเน้นสู่การสร้างคลังสถาบัน (Institutional repository) ในระยะแรก เป็นการสร้างการเชื่อมโยงไปยังคลังสถาบันของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังอยู่ในลักษณะการจัดทำการเชื่อมโยง การเข้าถึงและการจัดการสิทธิ์ จะขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของเจ้าของคลังสถาบันนั้น ๆ เช่น คลังสถาบันบางแห่ง ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้ ในขณะที่บางแห่งยังคงจำกัดสิทธิของผู้ใช้ภายนอกประชาคมให้สามารถเข้าถึงได้เฉพาะส่วนที่เป็นเมตาเดตา (Metadata) ของเอกสารเท่านั้น

ภาพที่ 2 : AUNILO Portal

นอกจากความร่วมมือในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศแล้ว ยังมีความร่วมมือในเรื่อง การพัฒนาบุคลากร โดยมีการจัดการฝึกอบรมในลักษณะต่าง ๆ กล่าวคือ การฝึกอบรม/การประชุมปฏิบัติการแบบจัดให้สมาชิกทุกประเทศเข้าร่วม เช่น AUNILO Workshop on Library Best Practice Leadership in Strategic Deployment for User Driven Libraries ที่ University Brunei Darussalam เป็นต้น ในบางกรณีมีการจัดอบรมตามคำร้องขอของเพื่อนสมาชิก เช่น ศูนย์วิทยทรัพยากรได้รับการขอให้จัดอบรมให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เรื่อง How to Use DSpace to Create NUOL's IR เป็นต้น

ภาพที่ 3 : การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

โครงการความร่วมมือที่สมควรกล่าวถึง ก็คือ การฝึกงานสำหรับวิชาชีพ Nanyang Technological University (NTU) จัดโครงการ Professional Internship Programme for International Librarians (PIPI) (NTU Libraries Annual Report 2009/10 2010) ซึ่งทางศูนย์วิทยทรัพยากร ได้อาศัยการเป็นสมาชิก AUNILo ขอส่งบรรณารักษ์ของศูนย์ฯ ไปเข้าร่วมโครงการเป็นเวลา 1 เดือน บรรณารักษ์ได้ร่วมทำงาน ประชุมภายในของ NTU และยังสามารถเยี่ยมชมห้องสมุดอื่น ๆ ในประเทศสิงคโปร์ ประโยชน์ที่ได้รับที่สำคัญคือ การสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ ไม่แต่เฉพาะกับบรรณารักษ์สิงคโปร์ แต่กับบรรณารักษ์จากประเทศอาเซียนที่มาร่วมโครงการด้วย

AUNILo ไม่เพียงแต่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารห้องสมุด แต่ยังรวมถึงบรรณารักษ์ของห้องสมุดที่เป็นสมาชิก เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และในบางครั้งยังสามารถทำการเทียบวัดสมรรถนะ (Benchmarking) ในบางประเด็นได้ เพราะทุกครั้งที่มีการประชุมจะมีการรายงานสถานะในแต่ละหัวข้อการประชุม ในช่วงต้น ทุกสถาบันจะต้องเสนอรายงานสถาบัน (Institutional Report) ในการประชุมคณะกรรมการ ต่อมาในช่วง 2 ปีหลัง คือ ปีค.ศ. 2011-12 ได้มีข้อตกลงให้นำเสนอในลักษณะรายงานประเทศ (Country Report) ข้อมูลที่ได้รับจากรายงานจะสามารถนำแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มาใช้ได้ด้วย

ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ : โอกาสและความท้าทาย

การเข้าร่วมประชาคมอาเซียน นับเป็นโอกาสในการที่จะขยายขอบเขตการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ นอกกรอบของห้องสมุด สามารถแลกเปลี่ยน และแบ่งปันทรัพยากร ในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น และยังเป็นการเพิ่มการเข้าถึงจากประชาคมโลกที่สนใจในคอลเลคชันของอาเซียน

ในกรณีของประเทศไทย ห้องสมุดในฐานะแหล่งความรู้จะมีโอกาสทั้งในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย และประเทศอาเซียนให้กับผู้สนใจ ในขณะที่เดียวกัน ก็จะได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ประชาคมอาเซียน ให้กับทุกภาคส่วน เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ตัวอย่างของการเตรียมการในเรื่องทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย คือ โครงการพัฒนาฐานข้อมูล ASEAN ผ่านเว็บไซต์ของศูนย์เอกสารประเทศไทย ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการดังกล่าว เป็นการเตรียมความพร้อมรองรับความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับประเทศไทย และสนองรับวิสัยทัศน์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ว่า “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งความรู้ และแหล่งอ้างอิงของแผ่นดิน เป็นผู้นำทางปัญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2551)

ศูนย์เอกสารประเทศไทย เป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศทางด้านสังคมศาสตร์เกี่ยวกับประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นแหล่งที่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนมากกว่า 3,000 รายการ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ คือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ ที่สำคัญคือ เอกสารที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวงจำกัด หรือที่เรียกว่า “grey literature” ศูนย์เอกสารประเทศไทยได้เห็นถึงโอกาสในการที่จะเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับอาเซียนทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และเป็นการเสริมบทบาทในฐานะแหล่งความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับอาเซียน จึงได้จัดทำเว็บไซต์ซึ่งสามารถเข้าถึงได้จาก URL: <http://tic.car.chula.ac.th/jtic/ASEAN>

ภาพที่ 4: TIC's ASEAN Web

เนื้อหาของเว็บไซต์จัดแบ่งตาม 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political- Security Community – APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community – ASCC) นอกจากนี้จะมีการจัดระบบสารสนเทศ ตาม 3 เสาหลักของประชาคมแล้ว ยังมีการสำรวจ จัดทำ และรวบรวมสารสนเทศเกี่ยวกับอาเซียน ให้ครบถ้วน และทันสมัยอีกด้วย

สำหรับการให้บริการผ่านเว็บไซต์ ได้มีการออกแบบระบบการสืบค้นแบบเดียวกับการสืบค้นของโปรแกรมค้นหา Google ผู้ใช้จะได้ผลลัพธ์การสืบค้นในรูปแบบรายการบรรณานุกรมและสาระสังเขป แผนการดำเนินงานในระยะแรกจะเป็นการจัดระบบของสารสนเทศที่มีในศูนย์เอกสารประเทศไทย และจะขยายขอบเขตครอบคลุมสารสนเทศที่มีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อไป

จากกรณีตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า หากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการมีบทบาทในการช่วยการค้นคว้าวิจัยแล้ว คงต้องมีการเตรียมการในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศ โดยอาจจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับคอลเลคชั่น สำรวจ รวบรวม จัดทำ และจัดระบบสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับประชาคมที่ให้บริการ นอกจากนี้ ควรให้ความสนใจกับการเปิดหลักสูตร หรือรายวิชาใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตร หากไม่สามารถสร้างคอลเลคชั่นได้ ก็ควรที่จะเตรียมบทบาทในฐานะผู้ชี้แนะ (Navigator) ให้ผู้ใช้ได้รับทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ หรือ เข้าถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศภายนอกห้องสมุดได้

ความท้าทายที่สำคัญในเรื่อง ทรัพยากรสารสนเทศ น่าจะอยู่ที่การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และการเตรียมการในเรื่องงบประมาณการจัดซื้อ หากไม่มีงบประมาณเพียงพอ ก็ควรพยายามหาหนทางในการเข้าถึงแหล่งที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือ เสียค่าใช้จ่ายน้อย และพยายามใช้ประโยชน์จากแหล่งการเข้าถึงแบบเปิด (Open access) ต่าง ๆ

ความพยายามในการสร้างมิตรห้องสมุดก็เป็นเรื่องสำคัญ อาจารย์และนักวิจัยในมหาวิทยาลัยจะเป็นกลุ่มที่ช่วยเสนอแนะในเรื่องการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอาเซียน เพราะนักวิชาการเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องเนื้อหา และอาจจะมีเครือข่ายทางวิชาการที่สามารถช่วยสนับสนุนห้องสมุดได้ การเข้าร่วมในกลุ่มการวิจัยในเรื่องอาเซียน หรือการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน จะช่วยให้ห้องสมุดสามารถพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและบริการให้ “ตรงใจ” ชุมชนของตนได้ นอกจากมิตรภายในมหาวิทยาลัยแล้ว ห้องสมุดควรให้ความสนใจกับมิตรภายนอก ทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ การสร้างเครือข่ายจะเป็นสิ่งจำเป็น ในขณะนี้ ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นของบทความแล้วว่า จุดเน้นในเรื่องทรัพยากรสารสนเทศมีได้อยู่ที่ “ความเป็นเจ้าของ” เป็นการยากที่ห้องสมุดจะมีทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมกว้างขวาง ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ของตนทั้งหมดได้ และในยุคดิจิทัล จุดเน้นของการให้บริการของห้องสมุดดิจิทัลจะอยู่ที่การให้การเข้าถึงอย่างไร้รอยต่อ (Seamless access) และลักษณะการให้บริการแบบทุกที่ ทุกเวลา การรู้จักห้องสมุดอื่น รู้ว่าแหล่งที่มีสารสนเทศที่ต้องการอยู่ที่ใด จะช่วยในเรื่องการให้บริการของห้องสมุดเป็นอย่างมาก

การพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์

เมื่อจะต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บรรณารักษ์อาจเคยตั้งคำถามกับตนเองว่า จะต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง ต้องมีทักษะความรู้ความสามารถเพิ่มเติมหรือไม่ ในเรื่องสมรรถนะ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพแวดล้อมการทำงาน หากสภาพแวดล้อมการทำงานเปลี่ยนแปลงไป ย่อมมีผลกระทบต่อสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการ โดยทั่วไป สมรรถนะที่เป็นที่ต้องการของบรรณารักษ์ และนักวิชาชีพสารสนเทศ อาจแบ่งออกได้เป็น (Khoo Soo-Quan 2005)

1. ทักษะทางบรรณารักษศาสตร์แบบดั้งเดิม (Traditional librarianship skills) ไม่ว่าจะเป็น การทำรายการ การจัดหา บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า การสืบค้นสารสนเทศ
2. ทักษะเพิ่มคุณค่า (Value – added skills) ซึ่งรวมถึงทักษะการวิจัย ทักษะการสังเคราะห์ และประมวลผลสารสนเทศสำหรับสนับสนุนงานและการตัดสินใจของผู้รับบริการ
3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ทักษะการพร้อมปรับตัวในการทำงาน (Transferable skills) หรือทักษะที่ไม่เกี่ยวโดยตรงกับสายงาน (Soft skills) ซึ่งเป็นทักษะทั่วไป เหมือนกันไม่ว่าจะอยู่ในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสาร การจัดการ ภาวะผู้นำ การสอน การฝึกอบรม และการสร้างทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจผู้ใช้และความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้
5. ทักษะค่านิยมที่เหมาะสม และคุณสมบัติส่วนบุคคล โดยเฉพาะที่มุ่งเน้นผู้ใช้และบริการ

ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และความเต็มใจทำงานหลากหลาย การปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และทัศนคติด้านการประกอบการ

6. ความรู้เฉพาะสาขา ซึ่งตรงกับประเภทของบริการ หรือองค์การที่ตนทำงาน

สภาพการทำงานในลักษณะของประชาคมนานาชาติ สมรรถนะที่น่าจะพิจารณา ก็คือ ทักษะในกลุ่มที่ 2 ที่ไม่ใช่ทักษะหลักในการทำงาน สำหรับการงานข้ามวัฒนธรรม ทักษะในการสื่อสารดูจะเป็นสิ่งจำเป็น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียน บรรณารักษ์จากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นทางการ อาจมีทักษะด้านภาษาเป็นอย่างดี ในขณะที่ประเทศไทย ซึ่งภาษาอังกฤษมิใช่ภาษาทางการนั้น บรรณารักษ์บางคนอาจประสบปัญหาในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทำให้อาจจะต้องมีการเพิ่มพูนทักษะและพัฒนาศักยภาพในเรื่องนี้ เพื่อช่วยให้การทำงานร่วมกันในเครือข่ายวิชาชีพ สะดวกมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ยังควรต้องพัฒนาสมรรถนะในเรื่องทัศนคติ ค่านิยม โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถในการปรับตัว และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งทักษะที่จะสามารถทำงานแบบข้ามวัฒนธรรม (Intercultural skills) อาทิ (Dorn and Cavarlieri-Koch 2005)

1. ความสามารถในการปรับพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
2. ความตระหนักเรื่องการสื่อสาร สามารถสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมและสามารถปรับการแสดงออกได้ตามสถานการณ์
3. ความสามารถในการค้นหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น ๆ และการปฏิบัติตามวัฒนธรรม และสามารถนำมาใช้ในการปฏิสัมพันธ์
4. การเคารพผู้อื่น มีการเปิดใจให้กว้าง และพร้อมรับและเข้าใจความเชื่อต่าง ๆ ในวัฒนธรรมอื่น
5. ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

สภาพแวดล้อมของห้องสมุดมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินการของห้องสมุด ห้องสมุดคงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการสนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะก้าวไปพร้อม ๆ กันกับห้องสมุดประเทศอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของห้องสมุดให้เข้มแข็งต่อไป

รายการอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “แผนยุทธศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.chula.ac.th/idcucm1/groups/guniversity/documents/cu_content/strategy_chula_2551-2555_.pdf 2551. สืบค้น 5 กรกฎาคม 2555.
- “About AUNILLO.” [Online] Available: <http://aunilo.org/about/> [n.d.]. Retrieved July 5, 2012.
- Dom Gabriela and Cavarlieri-Koch Alexandra. “Intercultural Skills: A Guide to Work with Other Cultures.” [Online] Available: <http://in-languages.com/documents/interculturalskills.pdf> 2005. Retrieved July 10, 2012.
- Khoo Soo Guan, Christopher.” Competencies for New Era Librarians and Information Professionals.” [Online] Available: <http://www.lib.usm.my/elmuequip/conference Documents/ ICOL%202005%20Paper%20%20Christopher%20Khoo.pdf> 2005. Retrieved July 10, 2010.
- “NTU Libraries Annual Report 2009/10.” [Online]. Availalble:<http://www.ntu.edu.sg/library/about/Documents/Lib-Ann-Rpt-AY0910.pdf> 2010. Retrieved July 5, 2012.
- Stueart, Robert D., and Moran, Barbara B. **Library and Information Center Management**. 7th ed. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2007.